

MAY-2017

Seat No. _____

MCOMC205 (Sem.-II)

Time: 3 Hrs.

Cost Accounting –I

Total Marks : 70

- સુચના : (૧) જરૂરી ગણતરીઓ તમારા જવાબના ભાગ રૂપે દર્શાવો .
 (૨) જમણી બાજુએ દર્શાવેલ આંકડા પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે.

1. રિલાયન્સ કંપની લીમીટેડ સંકલિત હિસાબી પદ્ધતિથી ચોપડા રાખે છે તા. 1-04-2017ના રોજ કંપનીના ચોપડે 14 કાયું સરવૈયું નીચે મુજબ હતું.

વિગત	ઉધાર બાકી રૂ.	જમા બાકી રૂ.
માલ-સમાન ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	૯૦,૦૦૦	
ચાલું કામ ખાતું	૮૫,૦૦૦	
તૈયાર માલ નિયંત્રણ ખાતું	૬૫,૦૦૦	
બેંક ખાતું	૫૦,૦૦૦	
લેણદારોનું ખાતું		૪૦,૦૦૦
સ્થિર મિલકતોનું ખાતું	૨,૭૫,૦૦૦	
દેવાદારોનું ખાતું	૬૦,૦૦૦	
શેરમૂડી ખાતું		૪,૦૦,૦૦૦
ધસારાની જોગવાઈનું ખાતું		૨૫,૦૦૦
નફા-નુફશાન ખાતું		૧,૬૦,૦૦૦
	૬,૨૫,૦૦૦	૬,૨૫,૦૦૦

તા. 31-03-2016ના રોજ પુરા થતાં વર્ષ દરમિયાનના વ્યવહારો નીચે મુજબ હતા

મજૂરી પરીક્ષ	૨૫,૦૦૦
મજૂરી પ્રત્યક્ષ	૪,૩૫,૦૦૦
માલ સામાનની ખરીદી – ઉધાર	૫,૦૦,૦૦૦
ઉત્પાદન અંગે આપેલ માલ સમાન	૫,૫૦,૦૦૦
સમારકામ અંગે આપેલ માલ સમાન	૧૦,૦૦૦
વર્ષ દરમિયાન તૈયાર થયેલ માલની પડતર	૧૦,૭૫,૦૦૦
વેચાણ ઉધાર	૧૫,૦૦,૦૦૦

વેચેલ માલની પડતર	૧૧,૦૦,૦૦૦
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચની વસુલાત	૨,૪૦,૦૦૦
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ ચૂકવ્યો - ચેકથી	૨,૦૦,૦૦૦
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ ચૂકવ્યો - ચેકથી	૬૦,૦૦૦
વેચાણ - વિતરણ ખર્ચ ચૂકવ્યો - ચેકથી	૭૦,૦૦૦
ઘસારો કારખાનાનો	૬,૫૦૦
લેણદરોને ચૂકવ્યા	૫,૦૦,૫૦૦
દેવાદારો પાસેથી મળ્યા	૧૪,૫૦,૦૦૦
વેરા અગાઉથી ચૂકવ્યા	૧,૫૦૦
કાયમી મિલકતોની ખરીદી ચેકથી	૧૦,૦૦૦
ધર્માદા દાન	૫,૦૦૦
ચૂકવેલ દંડ	૨,૫૦૦
ઇન્કમેટેક્સ	૧,૦૦,૦૦૦
બેન્ક લોન પર વ્યાજ	૫૦૦

સંકલિત ખાતાવાહીમાં જરૂરી ખાતા તૈયાર કરો અને કાચું સરવૈયું તૈયાર કરો.

અથવા

1. (અ) બિન સંકલિત હિસાબી વ્યવસ્થા સમજાવો બિન સંકલિત હિસાબી પદ્ધતિમાં નિયંત્રણ ખાતાનું મહત્વ સમજાવો.

1. (બ) પડતરના હિસાબોનો નફો કઈ રીતે શોધવામાં આવે છે?

2. (A) X કંપની તેના માલના એક ઘટક માટે આર્થિક વરદી જથ્થાની (EOQ) નીતિ અપનાવે છે. જે અંગેની વિગતો નીચે મુજબ છે.

એકમ દીઠ ખરીદ કિંમત રૂ. 1000

દરેક ઓર્ડર મુકવાનો ખર્ચ રૂ. 400

એકમ દીઠ વાર્ષિક માલ વહન કરવાનો ખર્ચ. તેની ખરીદ કિંમતના 25% છે. માલ-સમાન સંગ્રહ ખર્ચ અને ઓર્ડર મુકવાનો કુલ વાર્ષિક ખર્ચ રૂ. 12,000 છે.

જો કંપની એક સાથે 600 એકમનો ઓર્ડર આપે તો, એકમની કિંમતના 5% જેટલો વટાવ મળવાનો પ્રસ્તાવ મળ્યો છે. તમારે :

(I) આર્થિક વરદી જથ્થાની ગણતરી કરવાની છે.

(II) વટાવનો પ્રસ્તાવ સ્વીકારવો જોઈએ કે નહીં ? સલાહ આપો.

- (III) કંપનીને જરૂરી એકમોના એકજ ઓર્ડર માટે જો 15% વટાવ આપવાનો પ્રસ્તાવ મળે તો તમારી સલાહમાં ફેર પડશે ?

અથવા

એક એકમની કિંમત રૂ. 100 છે. તેની વાર્ષિક માંગ 1200 એકમોની છે. દરેક ઓર્ડર મુકવાનો ખર્ચ રૂ.100 છે.

એકમ દીઠ વાર્ષિક વહન ખર્ચ રૂ.12 છે. નીચે જણાવ્યા મુજબનો વટાવ પ્રસ્તાવ કંપનીને મળેલ છે.

7

ઓર્ડર જથ્થો - એકમો	વટાવ
0 - 99	0%
100 - 199	5%
200 - 299	10%
300 -	15%

તમારે ઇષ્ટતમ ઓર્ડર જથ્થાની અને તેની કુલ પડતરની ગણતરી કરવાની છે.

- (B) TATA કંપની એક વિશીષ્ટ પ્રકારના યંત્રોનું ઉત્પાદન કરે છે. પ્રથમ યંત્રના ઉત્પાદન માટે 6000 મજૂર

કલાકોની જરૂર છે. અધ્યાયન વક્ર 80% છે. કલાક દીઠ પ્રત્યક્ષ મજૂરીનો દર રૂ. 6 છે. યંત્ર દીઠ રૂ.

10000 નો પ્રત્યક્ષ માલ-સમાન જોઈશે. સ્થિર શિરોપરી ખર્ચો રૂ. 1,00,000 છે.

7

તમારે ગણતરી કરવાની છે.

- (I) ચાર અને આઠ યંત્રોની સરેરાશ પડતર

- (II) આઠ યંત્રોનું ઉત્પાદન કર્યા પછી, બીજા વધારાના 6 યંત્રો બનાવવા માટેનો ઓર્ડર મળે તો, વેચાણ કિંમત ઉપર 40% નફો મેળવવા માટે, યંત્રદીઠ વેચાણ કિંમત કેટલી રાખવી જોઈએ ?

અથવા

“પડતર અંકુશ” અને “પડતર ઘટાડો” તફાવત સમજાવો

7

3. મહિન્દ્રા કંપની લીમિટેડ, A,B, અને C એમ ત્રણ પ્રકારની વસ્તુઓનું ઉત્પાદન કરીને વેચે છે. 10 એકમોની બેચના પ્રમાણે ઉત્પાદન કરવામાં આવે છે અને 5 એકમોના પેકેટમાં વંચવામાં આવે છે. આ વસ્તુઓ અંગે માહિતી નીચે મુજબ છે:

14

વિગત	A	B	C
ઉત્પાદનના એકમો	400	600	800
એકમ દીઠ પ્રત્યક્ષ માલ-સામાનની પડતર રૂ.	80	100	120
એકમ દીઠ પ્રત્યક્ષ મજૂરી દર રૂ.	40	40	60
એકમ દીઠ જરૂરી યંત્ર કલાકો	10	8	6

ઉત્પાદન શિરોપરી ખર્ચાની માહિતી નીચે મુજબ છે :

શિરોપરી ખર્ચા	પડતર ચાલકો	રૂ.
કારખાનામાં ચંત્ર વિભાગના ખર્ચા	ચંત્ર કલાકો	68,000
માલ-સામાનની પડતર	માંગણી પત્રકોની સંખ્યા	22,500
ચંત્ર ગોઠવણીની પડતર	ઉત્પાદન બેચોની સંખ્યા	18,000
ગુણવત્તા અંકુશને લગતી પડતર	ઉત્પાદન બેચોની સંખ્યા	9,000
માલ-સમાન સંભાળ અને રવાનગી અંગેની પડતર	પુરા કરવા વેચાણ ઓર્ડરોની સંખ્યા	18,500
કુલ.		1,36,000

સ્ટોર્સમાં દરેક પેદાશ માટેની મંગની પત્રકની સંખ્યા 25 હતી. વેચાણ અંગેના કુલ. 180 ઓર્ડરો પુરા કરવામાં આવ્યા હતા. જે દરેક 5 એકમોના હતા.

તમારે ગણતરી કવાની છે :

- જો શિરોપરી ખર્ચની વસુલાત ચંત્ર કલાક દરને આધારે થતી હોય તો દરેક વસ્તુની કુલ પડતર.
- જો શિરોપરી ખર્ચની વસુલાત પ્રવૃત્તિ આધારિત પડતર (ABC) પદ્ધતિ મુજબ હોયતો, દરેક વસ્તુની કુલ પડતર.

અથવા

- “પ્રણાલીકાગત પડતર” પદ્ધતિ અને “પ્રવૃત્તિ આધારિત પડતર” પદ્ધતિનો તફાવત જણાવો

- “વેડ”(VED) વિશ્લેષણ સમજાવો.

4

- પડતર ચાલકોનો ખ્યાલ સમજાવો .

3

- એક કંપનીને 5000 એકમો પુરા પાડવાનો ઓર્ડર મળ્યો છે. આ ઓર્ડર માટે રૂ. 50 લાખનું સ્થિર મૂડી રોકાણ અને વેચાણ કિંમતના 25% જેટલી કાર્યશીલ મૂડીની જરૂરિયાત રહેશે.

14

દરેક એકમ દીઠ 10 કિ.ગ્રા. માલ અને 10 મજુર કલાકોની જરૂરિયાત રહેશે. માલ-સામાનનો ભાવ કિલોદીઠ

રૂ.20 અને મજૂરીનો દર કલાકદીઠ રૂ.10 છે. શિરોપરી ખર્ચની વિગતો નીચે મુજબ છે :

સ્થિર શિરોપરી ખર્ચા :

ઉત્પાદન ખર્ચા રૂ. 4,00,000 અને વેચાણ વિતરણ ખર્ચા રૂ. 2,50,000.

ચલિત શિરોપરી ખર્ચા :

ઉત્પાદન ખર્ચા મજુર કલાકદીઠ રૂ. 15 અને વેચાણ વિતરણ ખર્ચા એકમદીઠ રૂ. 40 છે.

નીચેના દરેક સંજોગોમાં તમારે એકમદીઠ વેચાણ કિંમતની ગણતરી કરવાની છે.

- જો નફો વેચાણ કિંમતના 25% હોય.
- રોકાણેલી કુલ મૂડી ઉપર વળતરનો અપેક્ષિત દર 15% હોય.

MAY-2017

Seat No. _____

MCOMC205 (Sem.-II)

Time: 3 Hrs.

Cost Accounting –I

Total Marks : 70

- Instructions :** (1) Show necessary calculations as a part of your answer.
 (2) Figures on the right hand side indicates the marks of the question.

1. The Reliance limited keeps accounts under integrated accounting system.
 The following are the balances on 1-04-2017

14

Particulars	Debit (Rs.)	Credit (Rs.)
Stores Ledger Control A/c.	90,000	
Work-in-progress Control A/c.	85,000	
Finished Goods Control A/c.	65,000	
Bank A/c.	50,000	
Creditors A/c.		40,000
Fixed Assets A/c.	2,75,000	
Debtors A/c.	60,000	
Share Capital A/c.		4,00,000
Provision for Depreciation A/c.		25,000
P & L A/c.		1,60,000
Total	6,25,000	6,25,000

Transactions during the year ended on 31-03-2017 are as under :

Total Wages paid (Direct 4,35,000 & indirect 25,000)	4,60,000
Purchase of materials on credit	5,00,000
Materials issued to production	5,50,000
Materials issued for repairs & maintenance	10,000
Goods finished during the year at cost	10,75,000
credit sales	15,00,000
Cost of goods sold	11,00,000
Production overheads absorbed	2,40,000
Production overheads paid during the year	2,00,000
Administration overheads paid during the year	60,000
Selling and distribution overheads paid during the year	70,000
Payment to creditors	5,00,500
Collection from debtors	14,50,000
Advance Tax Paid	1,500

Purchase of fixed assets by cheque	10,000
Donation	5,000
Penalty paid	2,500
Depreciation of machinery	6,500
Income tax paid during the year	1,00,000
Interest on Bank Loan	500

Prepare necessary accounts in the integrated ledger of company and prepare trial balance at the end of the year.

OR

1. (A) Explain integrated accounting system. Importance of integrated ledger control accounting system.
- (B) How is profit found in cost accounting ?
2. (A) X Co. Ltd. follows EOQ policy for one of its components, the details of which are as under : 7

Purchase price per unit	1000
Cost of an order	400

Annual carrying cost of one unit in inventory is 25% of its purchase price. Total cost of inventory and ordering per annum is 12,000.

The company has been offered a discount of 5% on the price of a component, provided that lot size is 500 components at a time. You are required to :

 - (i) Compute EOQ
 - (ii) Discount offer should be accepted or not ? Advise.
 - (iii) Would your advice differ, if company is offered 15% discount on a single order of its requirement ?

OR

The cost of a unit is 100. Its annual demand is 1200 units. Ordering cost is 100 per order. Annual inventory carrying cost is 12 per unit. The following discount schedule is offered :

Order size – units	Discount
0 – 99	0%
100 – 199	5%
200 – 299	10%
300 – –	15%

You are required to find out optimal order quantity and its total cost.

- (B) Tata company is manufacturing a specialised machine. Direct labour require to

make the first machine is 6000 hours, learning curve is 80%. Direct labour cost is 6 per hour. Direct materials required for a machine is 10,000. Fixed overheads are of 1,00,000.

You are required to calculate :

- (i) Average cost of 4 and 8 machines.
- (ii) After manufacturing 8 machines, if the repeat order of another 6 machines is received, what price should be fixed per machine, so as to receive 40% profit on selling price ?

OR

Explain and distinguish 'cost control' and 'cost reduction'.

3. Mahindra Company Ltd. produces and sells three products viz. A, B and C. Production is done batchwise, each of 10 units and is sold in a packet of 5 units. The details of these products are as under :

Particulars	A	B	C
Production units	400	600	800
Cost of direct raw materials per unit,	80	100	120
Direct Labour Cost per unit	40	40	60
Machine hours required per unit	10	8	6

Other details of production overheads are as under :

Overheads	Cost drivers	Rs.
Factory works expenses	Machine hours	68,000
Stores receiving cost	Requisitions raised	22,500
Machine set-up cost	Number of production batches	18,000
Cost relating to quality control	Number of production batches	9,000
Cost relating to material handling & dispatch	Numbers of sales orders executed	18,500
Total		136,000

Number of requisitions raised on stores was 25 for each product.

Total number of sales orders executed was 180, each was in a batch of 5

units. You are required to calculate :

- (i) Total cost of each product assuming the absorption of overheads on machine hour basis.
- (ii) Total cost of each product assuming the absorption of overheads by using Activity Base Costing.

OR

- (A) Distinguish between 'Conventional Costing' method and 'Activity Based Costing' method.

- (B) Explain the VED Analysis

- (C) Explain the concept of cost drivers with illustrations 3
4. A company has received an order for supply of 5,000 units of a product. For this order a fixed investments of 50 lakhs and working capital equal to 25% of sale value will be required. 14
- Each unit will require 10 kg. of raw materials and 10 labour hours. Price of raw materials is 20 per kg and labour rate is 10 per hour. The details of overheads are as under :
- Fixed overheads :
- Production overheads 4,00,000 and Selling & Distribution overheads 2,50,000.
- Variable Overheads :
- Production overheads @ 15 per labour hour and selling and distribution overhead 40 per unit.
- You are required to calculate the price of a product under each of the following situations :
- When profit is 25% on selling price.
 - An expected return is of 15% on total capital employed.
 - To earn profit at 15% on original sale price, when discount is 20% on selling price.
 - To sale at 30% profit on value added amount.
 - When profit volume ratio is 50%.
 - When profit is 100% of conversion cost.
 - To earn profit of 40 per unit.
- OR
4. (a) Explain meaning and objectives of pricing 7
 (b) Describe Benefits of learning curve. 4
 (c) Describe Areas Covered by cost Reduction. 3
5. Select the appropriate alternative . 14
- (1) According to Integrated accounts which of the followings statement is true ?
- As two separate of books are not to be kept so work is not duplicated.
 - It has been possible to introduce mechanization of accounts.
 - there is no need to reconcile the profit or loss of books of financial accounts and cost accounts.
 - All of the above